

J E L E N K Ö R.

35. szám.

Pest szerda october 23dikán.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban orsz. ülések oct. 16ikáig. Felsőgeink Linzben. Kinevezések. Pesti m. casinoi figyelmeztetés). Anglia (Symes Macdonald, Bourmont A' Globe a' spanyol király haláláról. Csatornák, vasutak 's gázvilágítás jövedelmezési. Calcuttai vihar. Heber, Herschel). Spanyolország (carlosi zavarok). Franciaország (Spanyolország ügye a' Temps, Quotidienne, Courier, Journal de Paris és Moniteurben. Carlista levél Prágából sept. 29ikén). Belgium (a' képvis. kámara ülései oct. 7ikén bérekeztetve, 's egyebek). Portugália (új status-tanács 's a' t.). Törökország. Elegyhírek. Bankrészvény.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Az urbarium tárgyi főrendű észrevételeken tulesvén RRink, azok vég-sőjei iránti határozatokat az octob. 15ki orsz. ülésből nyomban a' fő RRhoz ált is küldék. Ezen határozatuk szerint: a' VIik cikkelyre nézve egészen előbbeni végzésük mellett maradtak meg; a' VIIben az urbéri pörök iránt szinte megmaradtak a' mellett, hogy azon pörök feljebbviteli törvényszéke ne a' kir. Helytartótanács mint a' fő RR. kívánák, hanem a' kir. Tábla legyen, némelly mellékes, és szerkesztésbeli javaslatait a' fő RRnek egyébiránt elfogadván, de a' cikkely többi pontjaira nézve szinte előbbi végzésüket alapítván meg; így a' VIIIik függelék cikkelynél is, melyet a' fő RR. különben mostanság még egészen elmellőztetni, azaz a' majd következő törvénytárgyi munkálatok sorára kívántak elhalasztatni, előbbeni végzésüket határozzák megállapítani. E' végzéseket a' fő RR. 15. 's 16kán rostálgaták meg 's irántok hozott újabb észrevételeiket még ez utóbbi nap a' RR. táblájához ált is küldék, hol azok felolvastatván 's nyomtatás alá boesáttatván, bővebb meghányatását kerületi ülések tárgyává határozzák; ezen ker. ülések 17kén elis kezdődtek.

Cs. kir. Felsőgeink oct. 11ikén Linzbe érkeztek, ugyan oda estve 8 órákor Ő Felsőgeink látogatására a' bajor király 's királyné Ő Felsőgeink 's Luitpold kir. hg 's Mathilde k. hgné Ő magasságok is; más nap pedig Wrede hg bajor kir. tábornagy 's Giese báró bajor külügyekbeli minster; ugyan ez nap estve felé hg Metternich is, de ki másod nap ismét Bécsnek visszautazott. Ez utóbbi nap reggelén a' két fels. ház együtt jelent meg a' város közelében tartatott tábori gyakorlaton, délután pedig császárné Ő Felsőgeink királyi testvére 's a' bajor háznak többi tag-

jai Ő fenségök társaságában meg szemlélé a' már teljes használatban levő vasutat, mely a' Duna folyót Linztól kezdve Budweissal 's így a' Moldva és Elbe folyókkal teszi összeköttetésbe. Ő Felsőgeink a' császár és császárné oct. 25kén várattak ismét vissza Bécsbe.

Királyi Fejdelmünk sept. 29ki legfőbb határozata szerint Kozma Pál Zaránd megyei alispánt ugyan azon megye főispánjává méltóztatott kinevezni. Felsőbb rendelnél fogva hírvil adatik: hogy a' kolosvári akademiái lyceumban a' sebész karnál megürült boncz-sebész 's phisiol.-pathologiai tanító-székre f. eszt. nov. 1sőjére hirdetett concursus határnapja, közbejött némelly körülmények miatt a' jövő 1834 január 2kára elhalasztatik.

Ő cs. k. Felsőgeink Zalay Aloiznak kir. ügyek aligazgatójává neveztevel a' kir. ügyigazgatóságnál megürült egyik fiskalátusra Hollósy József eddig Aradon volt k. kam. fiskalist méltóztatott kinevezni. A' nagymélt. m. k. udv. Kamara pedig a' halmágyi megürült só-perceptorságra Liska János eddig Élesden ellenörködött sómázsa-mestert; gácsi sómázsa-mesterré Pauer Károly bajjai mázsa-mestert; ujvidéki mázsa-mesterré Putschalko József ugyanottani mázsást; végre verebélyi mázsássá Smidt Ferencz eddig Karansebesen volt sópajta-ört nevezteki; Rupp Vilmos vallemári kerület pedig ugyan e' szolgálatjában az aradi sóhivatalhoz helyezte ált. (Kir. kam. tud.)

Somogyban a' megyei tisztújító-szék f. h. 30kán fog tartatni.

Figyelmeztetés a' pesti nemzeti Casino részéről.

Előre figyelmeztetnek ezennel a' részes urak, hogy az alaprendeletek szerint jövő évi január utolsó vasárnapján tartandó téli közgyűlésben az Igazgatók 's Választottság új tagjai már az 1833. ki Casino könyv 67ik

lapján találtató 10ik alaprendelet szerint fog-
nak választatni; melly eképen szól: „10.
A' Casino valamennyi részese, annak folya-
matban tartatását 's a' közülés határozásai
végrehajtását cselédeire felügyelést 's a'
péNZ kiadásokat 3 Igazgatóra, 1 Jegyzőre
's 30 személyből álló Választottságra biz-
zák, kik az új végzés szerint évenként a'
januári közülésben ekép újra választatnak.
— Minden megjelenő részes egy, a' töle
választatni kívánt 3 Igazgató, a' Jegyző és
a' 30 Választottsági tagnak neveit foglaló
levelkét az e' végre kiállított medenczébe
vetvén, — az Egyesület három biztost ki-
nevez, kik becsületöket lekötvén, nyilván
fogadást tenni tartoznak, hogy a' közkíván-
ságothiven 's részrehajlatlan kijelelik; melly
cél végrehajtására ugyanaz nap különösen
öszve ülvén, az említett levelkéket átvizs-
gálják, 's a' többség akaratját belőlök ki-
vonván, a' más nap tartandó gyűlésben,
mellyre mind az előbbi Igazgató, Választott-
sági tagok 's Jegyző, mind az ezen hivatalok-
ra kinevezendő új tagokat meghívják; a'
szavazatok kinyilatkoztatott több 's mennyi-
sége szerint az új Igazgatót 's Választottsá-
got a' Jegyzővel együtt kikiáltják. — Ugyan
ekkor a' mindenkit illető tisztség 's minde-
nek rendes áltadása 's vétele a' biztosság
befolyása mellett végbe menend. Ha vala-
melly új választott Igazgató vagy Választ-
ottsági tag ezen hivatalát fel nem vállalná,
az utána legtöbb szavazattal bíró jutand he-
lyébe. Értetődik, hogy ezen biztosság mun-
kálódása 's kinevezése ellen semmi kivétel
's ellentét nem lehet.“ — Kéretnek ugyan
azért a' megjelenni kívánó részes urak, hogy
az általok választatni kívánt Igazgatók,
Jegyző 's Választottsági tagok neveit ma-
goknak előre feljegyezni és így az
említett gyűlésben a' választásra elkészülve
megjelenni méltóztassanak; a' mennyire le-
hetséges, tekintettel levén arra, hogy Vá-
lasztottsági tagok, 's kivált Igazgatóknak
és Jegyzőnek mind olyan tagok választas-
sának, kik folyvást, vagy legalább az év
nagyobb részében Budapesten tartózkodnak,
és így az intézetet rendes forgásban tart-
hatják. Költ az e' f. hón. 17ikén tartott
választottsági gyűlésből.

Pregardt János m. k.
mint helyettes igazgató.

A N G L I A.

Octob. 3ikán mintegy 400 ujoncz, mel-
lyeket Symes kapitány toborzott dona Ma-
ria szolgálatjára össze, hagyá el Westmin-
tert 's indult Rotherhichebe, hogy itt a' ne-
vezett kapitány felügyelése alatt Gravesend
felé hajóra üljön. Más nap, u. m. oct. 4ikén,
kelle Thunderer briggen a' Themséből kie-
vezniök. Mingyárt hajóra keltökkor forma-
ruhát kaptak 's 2 font 5 shillinget, mint egy
havi zsoldjokat fejenként, előre. Ugyancsak
4ikén don Pedro ügyvivői erősen rajta vol-
tak a' szokott gyűlhelyeknél, hogy még mi-
nél több ujonczot bérelhessenek, minthogy
utasítást kaptak egy egész — 1000 főből ál-
ló — ezrednek szerkeztetésére. Azon osz-
tályt, melly ez nap útnak indult, Kelly ez-
redes vezérli. — General Macdonaldról, ki
mint irtuk don Miguel hadának új fővezéreül
volt kijelelve, azt írja a' Globe, hogy az
előbb Angliában borkereskedő volt 's Reay
és társaival állott szövetségben, de megbu-
kott. Marsal Beretford azt mondá felőle,
hogy csak ő (Macdonald) értene hozzá, mi-
kép kell a' portugáliakat csatára vezetni.
E' tekintetben méltó megjegyezni, hogy né-
melly tudósítók szeriat marsal Bourmont a-
zért mondott volna le a' fővezérségről, mi-
vel a' portugáliakat nem lehet rá birni, hogy
zárt hadlábakban v. sorokban harcoljanak,
melly harcforma kétségkívül sok veszte-
séggel jár, de melly nélkül, mondá Bour-
mont, kétszer annyi emberrel sem lehet Lis-
sabont bevenni, mint a' mennyivel don Mi-
guel most bír. Mások azt is mondják, hogy
némileg maga don Miguel is kényszerítettve
volt a' francia tiszteket elbocsátani, mivel
ezek a' migueli hadnak valamennyi fonto-
sabb tiszthelyeit elfoglalván, ez által a' por-
tugáli tisztekben nagy elégtelenséget 's
több rendű panaszt gerjesztettek. — Egyébi-
ránt oct. 5ikeig nem jött Portugáliából Lon-
donba újabb hír; annyit tudtak hogy a' 14iki
ütközet óta egész sept. 25ikeig semmi újabb
's tetemesb hadi mozdulat a' két részről nem
történt. Mint hallik, lord Russell Lissabon-
ból vissza fogott térni, 's helyébe angol-por-
tugáli követül lord Howard de Walden (e-
lőbb Stockholmban) kineveztetni. —

Éjszakamerikai hírlapok érkeztek Lon-
donba, mellyek Truxilloból július 17iké-

ről je-
ság tel-
mellye-
nélkül-
is resp-
király-
keresz-
ugyan-
ligsz-
nand-
felette-
spany-
rúra e-
vüli d-
egy s-
Itt me-
mont-
tént-
látása-
ban m-
zelgő-
Ha e-
részt-
megi-
gyob-
nézv-
hogy-
ház-
hide-
(La-
mell-
tit l-
jövő-
mer-
dék-
gen-
sze-
len-
nyu-
nat-
nag-
tás-
mé-
hat-
kiv-
tan-
má-
ly-
jő-
sa-

ről jelentik, hogy középamerika köztársaság teljesen feloszlott, 's a' külön statusok, mellyekből alkotva volt, minden vérontás nélkül megannyi külön köztársaságokká v. is respublicákká váltanak. — A' spanyol király halálának hire octob. 5ikén (Párison keresztül) már eljutott Londonba. A' Globe ugyanaz nap estve így szól a' dologról: A' lig szükség megjegyeznünk, hogy Ferdinánd királynak elhunyt a' jelen pillanatban felette vésterhes történet; ugyan is ha a' spanyol carlisták 's absolutisták polgárháborúra el vannak tökéelve, ebből majd rendkívüli dolgok fognak eredezhetni, a' többi közt egy spanyol kicsapás don Miguel javára. Itt most azt is lehet kérdeni, valljon Bourmont-nak Spanyolországba olly hirtelen történt visszavonulása nem e' halál eset előrelátásából történt e, mellyet hiszem Madridban már néhány nappal azelőtt mindenki közelgőnek, sőt szinte bizonyosnak tartott. Ha e' főtiszt egy spanyol polgárháborúban részt fogna venni a' Franciaország által megismért királyné ellen, ugy ez sokkal nagyobb neheztelesi ok lenne Franciaországra nézve, mint a' portugáli fővezérkedés, mint-hogy egy spanyol kormánynak az Orleans ház régi ellenségétől leendő felállítatását hideg szemmel sem ezen királyi háznak feje (Lajos-Filep), sem a' francia nemzet akár-melley része — a' száműzött kir. ház barátit kivéve — nem tekintheti. A' Madridból jövő hírek most különös érdekűek lesznek, mert ha a' carlosistáknak csakugyan szándékjuk, magokat az özvegy királyné regensségének ellene szegezni, a' legtermészetesb politika azt kívánja, hogy ezen ellenállást most mingyárt kezdjék el. Azon nyugalomra, melly mint írják az első pillanatokban Madridban uralkodott, nem lehet nagy számot tartani, mert ezen első tudósítás sokkal hamarabb indult el, hogy sem még akkor a' halálhírek a' közvéleményre hatását egész bizonyossággal lehetett volna kivenni. Zea-Bermudez urnak belső hite és tartalma most keresztül fog esni a' próbán. —

A' Times felszámítja azon eröműi 's más egyesületi vállalatok jövedelmeit, mellyek Angliában ez ujabb időkben divatba jöttek. E' felszámítás szerint azon 58 társaság közül, mellyek e' nagy kereskedésü

országban csatornákat húzattak, csak 16 vagy 17 híz kevesebb haszonkamatot 5 percentnél; húsznak 6—17 percent jövedelme van; háromnak 20—25 percent; négynek 31—37 perc.; egynek 40 's egy másnak 47 percent; — felülmúlja mindnyáját a' Longbosdughi csatorna-egyesület, melly évenként 144 percent osztalékot (dividende) híz, 's mellynek eleinte csak 100 font sterlingre szólott egyes actiái most 1810 fonton kelnek. — A' vas-úti egyesületek ennyi haszonnal nem dicsekedhetnek; ezek közül (még eddig) csak kettő híz tőkétől többet 5 pcentnél, t. i. a' manchester és liverpool közötti (legnagyobb), 's ismét a' Stockton és Darlington közötti, mellyek 8—8½ pcentet kapnak. A' gázvilágítással foglalkozó 70 társaság közül 43 kevesebbet vesz be 5 pcentnél 's ezeknek részvényeik alparin alól állanak; négy 6 percentet híz; három 7—7½et; ismét négy szinte 10et, 's egy 12½et. A' legnagyobb haszon, mellyet eddig a' külön nemű biztosító-intézetek hajtottak, 7 percentnél nem ment többre; igen sok ilyen intézet csak 1 percent jövedelmet ad részvényesinek. Végre a' privátbank-ok közül a' birminghami 10 pcentet hajt, a' többi nagyobb bankok 3—6 pcentet. — Calcuttai levelek borzasztó leírását adják egy viharnek, melly azon tájakon a' mult május második felébe dühösködött. Egyike ezen leveleknek (maj. 28ikán) így szól: A' mult héten egy vihart állottunk ki, talán a' legrettenetesbet, melly itt valaha pusztíthatott. Munkálati valóban borzasztók. Minden hajó, melly a' folyamban (a' Gangesben) közel állott a' párthoz, túl vettetett azon 's minden csolnak össze zúzatott. Halljuk már eddig is, hogy szinte tíz ezer ember veszett el, 's ki tudja, ha közelebb értesüléssel nem fog e' szám nevedni. Egész Sangur szigete 7 lábnyira állott víz alatt 's több ezer lakosa közül csak 60 ember menekedett meg. A' folyam mindenütt túl hágott partjain 's a' tartományt több mérföldnyire elborította. A' nagyobb (angol) hajók közül csak 6 esett olly közel a' párthoz, hogy a' vihar által sérelmet kapott; egyike ezeknek elmerült, horgonya 's embelei kettőn kívül mind oda veszttek. A' Duke of York Sangur előtt olly erősen állott

horgonyain hogy szinte lehetlennék látszott szél által sérülése, 's még is felkapta a' vész 's túl hordta a' parton messze ki a' szárazra. Midőn a' vihar elmúlt 's a' víz leapadt, ez a' hajó 240 ölnyre volt a' víz medrétől, mélyen besöppedve az iszapba 's úgy megrongálva, hogy soha sem fog többé tengerre mehetni. A' folyamat itt, száz (angol) mérföldnyire a' tengertől, olly erővel csapkodta fel a' szél, hogy a' víz bárom lábnyira ugrott fel 's magával minden csónakot elkapott. Mackintosh és társainak (kereskedő ház) hitelezői vagyonuk nagy részét elvesztették, minthogy Sangurban fekvő nagy jószágaik végképen tönkre jutottak. A' tengerárjának (Fluth) legalább is 20 lábbal kellett meghaladni a' különben legmagasb ugró árt. Itt (Calcuttában) a' belföldieknek sok házát elsöprötte a' víz, az európaiak házaikba is sok helyt benyomult az ablakokon. Az eső harminczhat óráig szakadatlanul esett 's maga az esővíz 8 hüvelnyire áradt, a' közbe vegyült menydörgés és villamlás pedig iszonyu volt, mintha minden perczen pisztolyokat sütögtettek volna el füleim mellett. —

Heber Richard, egyike századunk legnagyobb könyvgyűjtőinek, nem régiben meghalt Londonban, 's olly roppant könyvtárt hagyott maga után, mellynek, mint felszámolák, árverés útján leendő eladására egy esztendő sem volna elég. — Herschel csillagász Sloughból a' Jó-reménység fokához készült, hogy ott a' déli félkör állócsillagait vegye szemlélet alá. Nyolcz szerkeret fogadott teleskopjainak 's más matematikai műszereinek átszállítatásokra.

SPANYOLORSZÁG.

A' párisi Gazette de France és Quotidienne (a' két főfő carlista ujság), mellyek már nem győzik várni, hogy Spanyolországban zavarok üssenek ki 's a' két párt összeütközése Franciaországot is az éjszaki Európával összezőrrentse, következőt irnak oct. Sikán. Levelek érkeztek a' spanyol határszélről egy itteni consularagenshez, mellyek jelentik, hogy a' baski tartományokban, névszerint Alava 's Guipozconban már zavarok történtek. — A' Quotidienne e' határozatlan hirhez még hozzá adja, hogy don Carlos több helyett királynak kiáltott

ki, 's hogy Madridban a' nép és katonaság egy része össze verekedett. — A' Temps pedig egy telegraphi tudósítást említ, melly szerint Bilbaoban ütött ki támadás 's don Carlos kikiáltatott, azonban a' san-sebastiani katonaparancsnok nyomban oda sietett 's a' támadást elnyomta. A' Journal des Débats mind ezen hírek valóságát kétli. A' spanyol papirosok, úgy mond, a' tegnapi (oct. 10iki) börsén nagyot estek, de mi nem hiszük, hogy ezt egy Spanyolországból érkezett rossz hírnek kelljen vagy lehessen tulajdonítani. A' déli Franciaországból tegnap érkezett hírlapok nem említenek semmi rendbomlást, melly a' határszéli spanyol tartományokban történt volna, 's különben is az idő olly szép, hogy ha october első napjaiban történt volna is valami fontos Madridban, annak híré a' telegraph által már vehettük volna. — Csakugyan a' rendes úton Párisba jött 's october elsőjéről szóló madriti ujságok azon kívül, hogy az ujon kinevezett angol követ, Villiers ur, oda megérkezett, semmi fontosat sem jelentenek. Végre a' párisi hivatalos Bulletin du Soir oct. Sikán így ír: Bayonéból érkeztek levelek, mellyek szerint e' városban hire volt, hogy Bilbaoban rendtelenségek történtek 's hogy a' (spanyol) kormány oda elegendő katonacserét rendelt. Alig kell mondanunk, hogy e' hírek bővebb valósulást várnak. —

Ujabb hírek szerint, mellyeket a' Journal des Débats e' hónap 11iki számában közöl csakugyan történtek zavarok Bilbaoban, de oct. 3ikán már ismét lecsillapítottak. Maga e' város, úgy mond a' Débats, hajlandó vala a' királyné kormányát megismerni, de a' támadás benne kívülről indított meg. Csakugyan a' város közelében fekvő falukban 's klastromokban a' lázadás tovább is tartott. Ugyanis oct. 4ikén estve a' folyam másik partján fekvő Albia nevű faluból kiindultak az ottani klastrombeli franciscanus barátok a' kereszttel, utánok a' faluban fekvő királyi önkényteseknek egy csapatja, mellyel aztán a' bilbaoi, hustoi 's bogonai önkénytesek is egyesültek, 's így a' városnak nyomulva V. Károly (Carlos) királyt harsányan éltették. Ben a' városban Ubagon és Zavala követeket akarák legelőbb is megölni, 's mivel ezek elbúttak, egy e-

gészen ártatlan embert, Ubagon-nak sógorát, gyilkolák meg. Mota corregidort, igen jeles és bátor férjfiut, lánczra és tömlőczbe vetették, hihetőleg azt is feláldozandók. A' Bilbao és Bayonne közötti diligence, melly e' híreket hozta, a' támadás egyik fejtől, egy hajdani kir. testőrtől, kapott mentő útlevelet 's annak védelme alatt jutott el Bayonneig. A' környékbeli royalisták csoportonként gyűltek Bilbao vidékére, 's e' levelek szerint don Carlost (V. Károly névvel) legalább Biscayiban királynak lehet tekinteni. E' tartomány saját törvényei szerint fegyveres csapatokba van szerkesztve, mellyek mintegy 12—14,000 főre mehetnek 's brigadákra, bataillonokra és veintenákra vannak felosztva. Félnék, hogy ez az egész sereg don Carlos pártjához fog állani, mivel mostani szerkeztetésénél minden liberalis polgárok elmellőztettek, 's a' tisztek kivált dühös apostolicusok, névszerint 's legelől említik ezek között marquis Valdespínát. — A' bilbaoi kerület mindössze 130,000 lakost számlál, maga a' város külvárosival együtt 20,000ot; a' fellázadt faluk a' legnagyobbak közül valók az országban. Az albiai franciscanus klastrom, honnan a' támadás eredt, 167 barátot számlál, magában Bilbaoban még 7 férfi 's 7 nőklastrom van. Mondják, hogy e' támadók egy Madridból jött kurirt is tartóztattak. Azóban a' Journal des Débats maga is kételkedik e' szemlátomást nagyított 's igen ingadozó hírek valóságán, 's csak annyit tart bizonyosnak, hogy a' Bilbaoban oct. 3-án lecsilapított zavar 4-ikén megújult 's hogy abban különösen a' klastromok vettek részt. Azt, hogy a' Madrid és Franciaország közötti közösülés a' támadók által el volna rekesztve, a' Journal des Débats épen nem hiszi 's reményli, hogy Spanyolország állapotja 's az ottani legújabb történetek felett világos és biztosabb tudósításokat fog adhatni, mihelyest azoknak útjaik a' legelső zavar után ismét rendbe jönnek.

General Mina, ki egy idő óta Angliában tartózkodott, oct. elején Párisba 's innen Franciaország déli határaitra készült, hogy a' spanyol királyné ügyét befolyásával 's szolgálattal (azaz fegyverével) támogatssa. Tudjuk, hogy Mina a' spanyol constitutionalis pártra folyvást nagy beha-

tással bir. — Épen most halljuk, ugymond a' Globe oct. 7-ikén estve 4 $\frac{1}{2}$ órakor, — hogy don Carlos Portugaliából Spanyolországba vissza ment 's mint hallik Toledonak vette útját, hogy ott kikiáltassék, sőt talán meg is koronáztassék. Hogy Spanyolországba ment, az bizonyos. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' királyi udvar gróf Colombi spanyol ügyvivő által hivatalos híret vevén VII. Ferdinánd király halálának, hat hétig tartandó gyászt vett fel oct. 8-án.

Két nap óta, ugymond a' Temps oct. 6-án, egész Európa Spanyolországba szorult, 's azon gutaütés, melly VII. Ferdinándot lesujtotta, az egész diplomatiát mozgásba hozá. Az orosz követ (gróf Pozzo di Borgo) mint mondják egy felette hideg 's tartózkodó beszélgetést tartott e' napokban a' mi külső ministerünkkel 's értésül adá, hogy a' czár sajnálkozva hallotta, hogy Franciaország illy hirtelen ketté vágta a' kérdést, mielőtt a' pártok állása Spanyolországban kitűnt volna. Még nyiltabb neheztelessel szólott a' gróf Talleyranddal. Ez az angol-francia frigynek képviselője 's alkotója, 's más részről a' gróf, mint az orosz császár organuma 's a' münchengrätzi szövetségnek nyilvános feje, már ketteskén is egy kis congressust képeztek, mellynél a' régi és újabb szent-szövetség a' mi revolutiotörténetünk élő tartalmával álla szemközt. A' szent-szövetség, mint halljuk, a' meg hasonlást lehetőnek mondotta, ha Isabella királyné Franciaországtól komolyan (azaz fegyveres közbejárulással, mellyre a' francia kormány nagy kedvet mutat) támogattnék. Egyszersmind előterjeszté, hogy don Carlos magában Spanyolországban sem gyenge 's vannak a' külföldön is gyámolai. De, mint halljuk, a' dolognak francia részről történt világos kifejtése után a' szent-szövetség e' conferentiát félbe szakasztotta. — A' Quotidienne (carlista ujság) reményli, hogy ha mihelyt Franciaország a' spanyol dolgokban elegendik, háborút kap a' Rajúnál, azaz a' szövetségeseekkel. A' Courier maga is haragszik, hogy hadkevesbitésről beszélének, holott ha háborúja találna kiütni keleti Európával, Franciaországnak 1 millio 389,000 emberrel kellene viaskodni,

t. i. az orosz haddal, melly 383,000 fő, az ausztriaival, melly 461,000 fő, a' porossal, melly 335,000 fő 's a' németszövetségivel melly 210,000 fő.

A' Journal de Paris e' hónap 9iki 's a' Moniteur más napi számában következő cikely találtatik: Balgatag hírek, mellyeket gonoszság 's haszonlesés költött, terjedeznek két nap óta. Heves értekezést emlegetnek, melly külügyi ministerünk 's egyik (az orosz) követ között Isabella spanyol királyné megismertetése végett történt volna. Továbbá, hogy a' diplomata test (a' külföldi követek) egy része azon esetben, ha bizonyos szándéklat Francziaország részéről megvalósulna, útleveleit fogná kérni. — Illyes állitmányok önmagokat czáfolják meg, 's mi alig tartjuk szükségnek nyilván kimondani, hogy ezek teljesen alaptalanok. Végre állíták még azt is, hogy Spanyolország némelly részeiben tetemes zavarok ütöttek ki, holott ezt maga a' hírek kelésnapjainak egybevetésök megczáfolja. Kinyilatkoztatjuk itt egyszersmind azt is, hogy annak oka, miért nem adott még eddig a' kormány a' Bilbaoról terjedett hírek iránt (l. Spanyolország) némi hivatalos tudósítást: egyedül abban áll, mivel a' kormány e' hírekben legkisebb hitelességet sem látott. És így még csak azon gyanítmányokról kellene szólnanunk, mellyeket sokan a' kormány által VII. Ferdinand halálára tett rendszabásokon építettek 's mellyeknek a' pénzbecs hirtelen bukása 's a' köz nyugtalanság tulajdonítanak. Mi itt ezek iránt csak azt jegyezzük meg, hogy az embernek különös előítélet által kell elfogódva sőt elvakúlva lennie, hogy egy az okosság, elöngond 's a' körülmények által parancsolólag megkivánt állásban olly szándéklatokat 's határozatokat gyanítson, mellyeknek semmi további tett v. történet nem szolgál sem indító okul sem magyarázatul. — A' Moniteurnek ez utóbbi szavaiból a' franczia beelegyedés Spanyolországban kétségesnek 's még el nem határozottnak látszik ugyan, de egyszersmind annak lehetősége 's bizonyos körülményekben meg is történendése eléggé kiviláglik. — Bizonyosnak mondják, úgy mond a' Temps, hogy minden eddig adott katonaszabadságok (Urlaub) visszahuzattak. Pozzo di Borgo ur,

mint hallik, a' mult vasárnap egy irott memorandumot adott be a' kormányhoz; mellyben a' Francziák királyának előterjesztetik, mikép a' külső hatalmak, miután Lajos-Filip kormányát a' köz béke fentartatásaért annyi áldozatra késznek tapasztalák, reménylik, hogy ő a' mérsékletnek 's bölcseségnek eddig követett pályáját ezután sem fogja elhagyni. — Hügel ausztriai ügyvivő ur hasonlót mondott de csak szóval, 's pusztá ügyvivői characterével mentegette magát hogy Pozzo di Borgo urat az említett lépésben egészen nem követte. A' többi külföldi diplomaták haboznak 's időt akarnak nyerni. Utasítása a' spanyol ügyek iránt még egyiknek sincs, 's mindnyájan aggódva várják a' kurirt, melly nekik parancsot hozzon a' Francziaország által tett rendszabásokat vagy ellenzeni, vagy azokba engedmény gyanánt megegyezni. Hg Odescalchi az ausztriai követségtől tegnap (8dikán) utazott el, hogy ezen utasításokat meghozza.

A' Quotidienne következő levelet közöl Pragából sept. 29ikéről: Miután Maria Theresia hgné a' mult szerdán meghallotta, hogy a' berryi hgné Triestben betegen fekszik 's az utat Pragába nem teheti: azonnal útra határozta magát, hogy az ifju hget (V. Henriket) 's a' kisasszonyt anyjokhoz vezesse. X. Károly, ki valamint a' kir. hgek a' Pragába érkezett Francziák látogatását kegyesen fogadta, azt adatá ezeknek tudokra, hogy a' küldöttséget V. Henriknek, még mielőtt ez elutaznék, kívánja bemutatatni, nehogy ez az elutazás a' sept. 29ikei alkalomra határozott rendelményeken valamit változtasson. Ennél fogvást a' tudósított Francziák ma reggel nagy számban indultak Bustingrad felé, hol még dél előtt minden együtt volt. A' bemutatás a' hg (Henrik) termében csaknem azonnal megtörtént. A' küldöttség nevében egy beszéd tartatott V. Henrikhez, ki is arra olly módon válaszolt, melly az olly messziről jött ifju Francziákat leirhatatlan örömmel 's lelkesedéssel töltötte el. Éljen a' király! éljen V. Henrik! többszörte hallatszott. Egy ezen alkalomra vert arany emlékpénz valamint igen sok más nagy becsü tárgy (micsoda?) adatott ezután a' hgnék által, ki a' küldöttséggel sokáig nyájasan beszélgetett. Most üti 9et (est-

ve), 's mi épen Pragába érkezünk; időm nincs az urat bővebben tudósitanom. Mihe-lyest az ifju királyhoz tartott beszédet 's az ő választát másolatban megkaphatom, megküldöm azt az urnak, valamint minden egyéb körülményeit e' napnak, melly minden royalistát olly igen érdekel, 's mellynek a' mi hazánkra nézve olly fontos következményei lehetnek. Egyébiránt e' nap (Henrik nagy korusága) alkalmával a' mi fogadtatásunkon kívül Pragában semmi más ünnepélyes tett (actus) v. nyilatkozás nem történt. — A' Temps azonban folyvást tagadja ezt az egész bemutatást, valamint azt is, hogy az angoulemei hgné a' berryi hgnével kibékült, de a' békülés ez és X. Károly közt (hol? nem mondatik) csakugyan megtörtént.

BELGIUM.

A' belga képviselőkamara oct. 4iki ülésében a' Londonból már megtért Goblet ur a' következő nyilatkozást tevő: Belgium a' nov. 15iki szerződés által visszavonhatatlanul megállapított jusaira támaszkodott, bizodalmit a' londoni conferentia alkudozási-ba helyezé, 's valóban az itt ült meghatalmazottak soha semmi alkalommal sem vonák az ő jusait kétségbe; azonban az alkudozások kivánt következményt nem szültek. Akadályok, mellyekről az urak a' belga meghatalmazottak által a' conferentiának mult sept. 28ikán beadott jegyzékből bővebben értesülni fognak, e' következményeket elhatalmazták. A' mi ezen akadályokban legfontosabb, röviden ebből áll: A' belga meghatalmazottak, félbe szakadván a' conferentia alkudozási, Brüsselbe visszatérnek. Minthogy ezen alkudozásoknak mindenkor a' nov. 15iki szerződésbeli 24 cikkely tevő alapjokat. De a' felek Luxemburg iránt nem értettek egyet: ezért a' conferentia, nem lehetvén másképp a' nehézséget elhárítania, azt akará, hogy Hollandia tegyen a' dolog iránt lépést a' német szövetségénél. — Ez mind eddig nem történvén meg, mig Hollandiától nyilatkozások érkezendének, a' conferentia munkálkodását félbe szakasztotta. A' brüsseli cabinet mind folyvást békülő szellemet mutatott, 's igyekezetei szüntelen oda lesznek irányozva, hogy az európai békekesség fentartassék. Ennyi, a' mit a' kormány a' jelen pillanatban a' kamarákkal közölhet; tovább-

bi körülményesség könnyen ártalmára lenne az alkudozásoknak, mellyeknek minden esetre egy végegyezés megkötésével kell végződniek. — Dumortier ur erre roszallá, hogy a' kormány a' 24 cikkely betűjéhez ragaszkodik 's nyilatkozásokat kivánt az adósság iránt. Goblet ur és az igazságminister azonban azt felelék, hogy a' kivánt nyilatkozást tenniök lehetetlen. — Ugyancsak a' képviselőkamara oct. 7iki ülésében megjelent a' financzminister 's kir. rendeletet olvasott fel, melly által a' kamara ülései berekesztetnek 's illetőleg elhalasztatnak. Az ülés éljen a' király szólása közben eloszlott. T. i. Ő Felsége Párisba szándékozik, hova mint hallik, e' hónap 17ikén fogott elindulni. — Hire jövén a' kormányhoz, hogy a' hollandiak akármit essék is, fel akarják a' maestrichti őrizetet mással váltani: parancsolat ment az 1ső számú gyalog vadász ezredhez, melly Löwenbe van őrizeten, hogy nyomban Hasseltbe nyomuljon, több más hadi test szünte ezen irányban indítatott. — Báró Clam helyett, ennek betegeskedése miatt, hg Schwarzenberg Felix (ausztriai követségi titoknok Berlinben) fogja mint hallik a' Bécsből 's illetőleg Münchengrätzből szóló hivatalos irományokat Haagába megviinni. —

PORTUGÁLIA.

A' lissaboni Cronica Constitutional don Pedronak következő rendeletét közli a' statustanács szerkeztetéséről sept. 24ikén: Belministerium. Tekintvén a' tudományt, erényeket 's hivatalbeli gyakorlottságot, mellyekkel a' következő személyek, u. m. hg Palmella, marquis Funchal, general Caula, 's Trigoso de Arago Moratos, kik már eddig is statustanácsnokok voltak; továbbá gróf Saldanha, ki már is becsületbeli statustanácsnok, ugy szinte Guerreiro és Souza-Barradas tanácsnokok; végre ingenieurtesti alezredes Margiocchi és Franc. Monteiros diszeskednek: őket a' királyné nevében holtiglani valóságos statustanácsnokokká kinevezni kegyeskedem. Mind azon személyek, kik eddig e' méltóságot törvényesen viselék, de itt e' rendeletben megnevezve nincsenek, csupán az őket volt helyheztesítésöknél fogva illető tisztelkedésekben részesülendének.

Költ a' das Necessidades palotában, sept. 20ikán 1833. Don Pedro. C. I. Xavier. — A' statustanácsnak ezen alakítását Lissabonban köz javalattal fogadták, minthogy az a' fontosabb ügyekben a' ministeriumot ellenőrségben tartja. — A' londoni Times-nak egyik lissaboni levelezője szerint, ide Riojaneiroból don Antonio Carlos de Andrade már jóval ezelőtt megérkezett volt, 's most African gőzhajón ismét visszautazott Londonba, felette boszorkodva azon, hogy don Pedrot a' brasiliai koronának újabb elfoglaltatására nem bírhatta. Don Pedro neki azt felelte, hogy ő már több hónappal ezelőtt, névszerint a' mult majusban, tudokra adotta a' brasiliai kormányának 's ottani barátinak, hogy ő, t. i. don Pedro, soha többé sem a' brasiliai, sem más akármely korenát el nem vállal; hogy ő örökre mondott le, 's nem o-hajt egyebet, mint hogy leányának 's fiának (II. don Pedronak Brasiliában) thronjait megerősödvé lássa. Ez volt, ugy mond az említett levelező, a' császárnak őszinte válasza, mellyet kiforgatni Andrade minden eszességével hasztalan igyekezett. Nekem jó okaim vannak hinni, hogy don Pedrot semmi sem képes ellenséges lépésekre birni Brasilia ellen, az ellenkező állitmány rágalom, mellyet semmi okkal sem lehet igazolni. —

TÖRÖKORSZÁG.

Smyrnából ezeket írják sept. 10ikéről: Alexandriából aug. végeig terjedő leveleket kaptunk 's a' Moniteur Égyptien-nek legelső számaát. Ezen hirlapnak bevezetése (lásd Jelenkor 83) nevezetes tümemény. Memnyit beszél a' humanitásról és civilisatióról, holott az aegyptusi nép igában 's inségben sínylik. Való czélja azon bevezetésnek nem egyéb, mint a' szultánnak hízeltedni, őt az alázat 's engedelem erősítésével elámítani 's jelesül azt hitetni el vele, hogy Mehemed Ali hóditó terveivel felhagyott. Azt mondja a' Moniteur, hogy a' basa azonnal letette a' fegyvert, mihelyt a' nagy-urtól kegyelmet reménylhetett; de hát miért sürgette olly maktacsul Tarsust és Adanát, noha látta hogy azt a' szultán nem örömet engedti? — E'

szavakban: tudni fogja a' politikai világ, hogy a' vicekirály minden tetteinek csak egy rugója volt, t. i. a' török birodalom külön részeinek egy fő alatt egyesítése által . . . 's a' t. mély értelem lappang. T. i. a' hirlap itt csakugyan a' vicekirály való szándékát fejezi ki, de hogy kit ért ő azon egy fő alatt, — mi itt mindnyájan tudjuk. A' portával kötött béke nem egyéb fegyverszünetnél. Mehemed Ali letette ugyan a' fegyvert, mert Oroszország közbe járult, de hóditó 's titoknagytító terveivel azért nem hagyott fel, hanem azokat csak elhalasztá. Aegyptusban szinte mint Syriában ujonczok szedetnek a' szárazföldi 's tengerhad számára, több ujezred állitattott fel ismét, 's legközelebb két uj lineahajó építéséhez fog a' basa kezdetni. Ha ő olly békés szándékkal volna, mint azt a' Moniteur Egypt. állítja, valljon nem bocsátotta volna el hadának egy részét, hogy miveljék az elhagyatott földet 's ez által uroknak roskadozó financiaián könnyítsenek? — Valamennyi szemtanú a' leggyászosabbnak festi azon szükségét, melly alatt az arab alattvalók Aegyptusban sínylenek. Lengyel general Dembinszki 's több lengyel tiszt nagy fizetéssel a' vicekirály szolgálatjába léptek, 's már Ibrahim hadához Syriába el is mentek. — A' Nilus mind eddig (august végeig) csak igen keveset áradt; féltek, hogy a' kiöntéshez szükséges magasságra nem fog többé az idén vergődhetni. Ennek rossz termés volna természetes következése, egy újabb csapás a' különben is boldogtalan országára.

ELEGY HIREK.

Az orosz császár sept. 28ikán estve 10 órakor a' Zarskojeselo nevű császári palotába (Pétervára mellett) megérkezett. — Hg Schwarzenberg Felix e' hónap 4ikén (hihetőleg hivatalos irományokkal a' töplitzi és münchengrázi tanakodásokból) Haagába érkezett. — Az amsterdami Handelsblad szerint a' hollandi ministerium — 's talán politika is — változni fog. Verstolk külügyi ministernek a' londoni conferentiához visszameneteléről nincs szó többé. —

Bank-részvény oct. 19ikén 1168 $\frac{1}{2}$.